

Lisa B

Erialasõnastik

AGP (kiirendatud graafikaport): Paljude tänapäevaste 3D-videokaartide siinistandard, mis võimaldab isegi paremat jõudlust kui „igivanad“ videokaardid, mis pruugivad PCI-siini. AGP-pilude kiirusreiting võib olla 2×, 4× ja 8× – ning nagu oligi arvata, mida suurem tegur, seda kiiremini andmed videokaardile ja sealt tagasi liiguvad. Vt ka PCI.

AT-tüüp: Vanem personaalarvutite emaplaatide ja kerede mõõtude standard, mis arenes välja algsest IBM AT-mudeli arvutist. Kui su arvutil on AT-tüüpi emaplaat, on sul ka AT-tüüpi kere. AT-klassi kered ja riistvara on praktiliselt välja surnud, sest ATX-tüüpi kered ja riistvara on PC-turu üle võtnud.

ATA: Tavaline liides tänapäeva personaalarvuteis, mida kasutatakse kõvake-taste ja muude seadmete ühendamiseks. Harilikud ATA-kontrollerid (mis on emaplaatidele integreeritud) suudavad juhtida kuni nelja ATA-seadet, sealhulgas kõvakettaid, lintvarundusseadmeid ja DVD-draive.

Athlon 64 FX: Athlon 64 versioon, mis on välja töötatud eeskätt mängude ja tippklassi 3D-tajustamise rakenduste vajadusi silmas pidades. FX-sari on märksa kiirem kui tavaline Athlon 64 (ja kõvasti kallim).

Athlon 64 X2 Dual-Core : Athlon 64 uusim ja kiireim versioon, mis kasutab kaht protsessorituumat ja on seeläbi väga tõhus ja kiire (eriti kui kasutada korraga enam kui üht rakendust). Nagu võiski arvata, on X2 Dual-Core AMD kõige kallim protsessor.

Athlon 64: Uus 64-bitine Athloni protsessor. Nende ridade kirjutamise ajal on AMD Athlon 64 väga populaarne kesktaseme protsessor ning on hea valik kõigile peale paadunud mängurite ja nende, kes tahavad kõige kiiremat arvutit.

Athlon XP: AMD vanem protsessorisari. Athlon XP sobib soodsa arvuti ehitamiseks, ent kaob on turult praktiliselt kadunud ega paku enam lauskasutajarakendustele ja arvutimängudele vajalikku jõudlust.

ATX-tüüp: Tänapäevane personaalarvutite emaplaatide ja kerede mõõtude ja funktsioonide standard, mis toetab emaplaadile ehitatud standardporte ja lihtsamaid toite-, kerelülitite- ning keretulukestepistmikke. Kui ostad ATX-tüüpi emaplaadi, vajad ka ATX-keret.

bait: Kaheksast bitist koosnev rühm, millest koosneb arvuti mälus talletatud üht tähemärk.

bassikõlar: Eraldiseisev kõlar, mille saab lisada tavalisele kahe kõlariga helisüsteemile. Bassikõlarid lisavad helile madala bassikõla ning see lisab heliefektidele loomutruud sügavust.

bifilaarkaabel: Vt keerdpaarkaabel

BIOS: Arvuti BIOS juhib paljusid arvuti alamtasandifunktsioone, näiteks peab meeles kõvaketta parameetreid ning mis tüüpi kuvarit sa kasutad. BIOS asub ühel või kahel emaplaadi kiibil.

bit/s (bitti sekundi kohta): Tavaline modemi kiiruse mõõtmise viis. Tänapäevaste kiirete modernite kiirust mõõdetakse tavaliselt kilobittides sekundi kohta (kb/s), nt 56 kb/s.

bitt: Väikseim andmeühik, mida arvutites kasutatakse. Biti väärtus võib olla kas 1 või 0.

CD-ROM-seade: Sisemine seade, mis oskab lugeda nii CD-ROM-e (mis talletavad arvutiprogramme ja faile) kui ka heliplaate. Tavalisele CD-ROM-ile mahub kuni 700 MiB andmeid. CD-ROM-seadmed ei oska kettale kirjutada, nad suudavad vaid lugeda.

CD-RW-seade: Kutsutakse ka CD-kirjutiks. Võimaldab CD-sid salvestada (ja taassalvestada). CD-RW-seadmega saab plaatidele kirjutada nii andmeid kui ka muusikat. CD-R-plaate oskab lugeda iga CD-ROM, ent neile saab kirjutada vaid korra. CD-RW-sid loeb enamik CD-ROM-e ning neid saab üle kirjutada.

Celeron: Pentium 4 protsessori odavam versioon, mille tootja on Intel ning sihtgrupiks koduarvutid. Ehkki Celeron pole sama kiire Pentium 4-ga võrreldes sama võimas, on ta odavamates arvutites siiski levinud protsessor.

CGA: Esialgne IBM PC värvistandard. CGA-toega programmid oskasid näidata hämmastavat kogust värve: tervelt nelja korraga.

CMOS (komplementaarne metalloksiid-pooljuht): CMOS-mälu talletab arvuti kohta riistvarasätteid ka pärast seda, kui arvuti on välja lülitatud.

COM-port: Standardseid riistvarasätteid pruukiva jadapordi numbriline tähistaja. Enamiku arvuti jadaporte võib häälestada üheks neljast COM-pordist COM1-st kuni COM4-ni.

DAT (digitaalhelikassett): Kiire lindiseade, mida kasutatakse kõvakettast varukoopiate tegemiseks. DAT-seadmed, mis mahutavad üheleainsale lindile 4 kuni 80 GiB andmeid, on kõige usaldusväärsemad varundusseadmed turul. Enamik firmasid, kel on sisevõrk, kasutavad oma andmete turvaliseks säilitamiseks igaõist DAT-varundust – ning sinagi peaksid korrapäraselt oma andmeid varundama.

DDR (topeltkiirusega mälu): Tavaline Pentium 4 arvutites kasutusel olev mälutüüp. DDR-mälumoodul on kaks korda kiirem kui vanem SDRAM-mälu. Vt ka SDRAM.

DDR2: Inteli arendatud kiirem mälustandard, millel on suurem ribalaius ja mis võimaldab kavandatava riistvaraga suuremat jõudlust. Nende ridade kirjutamise ajal aga töötavad DDR2-moodulid umbes sama kiiresti kui DDR-moodulid.

digikaamera: Fotoaparaat, mis näeb välja mõneti nagu tavaline filmiga fotoaparaat ning mida käsitletakse samamoodi, ent tema „ilmutatud“ kaadrid laaditakse otse arvutisse, selmet neid fotodeks suurendada. Digikaamerad on kallimad kui tavalised fotoaparaadid.

DIMM (kaherealine mälumoodul): Erilist tüüpi mälumoodul, mida kasutatakse tavaliselt Pentium 4 ja Athloni arvutites.

DIP-lülitid: Grupp pisikesi liug- või kiiklüliteid, millega saab seadistada emaplaadi, mõne komponendi ja paljude laiendusplaatide mõningaid sätteid. Lülitite õigesse asendisse lükkamiseks kasuta pliiaitsiteravikku.

DirectX: Windows XP ja Windows 2003 Serveri laiendus, mis võimaldab mängudele ja multimeediumiprogrammidele kiiret animatsiooni- ja graafikakuva.

disketiseade: Arvutisse majutatud komponent; salvestab programme ja andmeid diskettidele, mida saab seejärel varukoopiana kõrvale panna või teistes arvutites uuesti kasutada. Arvutid pruugivad 10 cm diskette, kuhu mahub kuni 1,44 MB andmeid. Disketid on aga ebausaldusväärsed ning teised arvutid ei pruugi neid lugeda.

DOS (ketta-opsüsteem): Üks vanemaid siiani personaalarvuteis kasutatavaid opsüsteeme. Selle märgipõhise opsüsteemiga peab programme käivitamiseks käske sisse trükkima.

DPMS: Funktsioon, millega arvuti saab ettemääratud jõudeoleku aja järel kuvari välja lülitada. See funktsioon säästab elektrit ja raha.

DSL (digitaalne abonendiliin): Kiire Internetiühendus, mille tippkiirus on 4 kuni 12 MiB/s. Ehkki DSL pruugib tavalisi vasest telefoniliine ning on alati sisse lülitatud, pole see maakohtades siiski igal pool kättesaadav.

DSL-modem: Välisseade, mis ühendab arvuti DSL-liiniga. See modem näeb välja nagu tavapärane analoogmodem, ent edastab andmeid palju kiiremini.

DVD (digivideoketas, digitaalne universaalketas, DVD-ketas): Asendab vanemat CD-ROM-vormingut. Ühele DVD-le mahub 4,7 kuni 17 GB andmeid. DVD-d võivad talletada arvutiandmeid, täispikki filmi ning mitmeid tunde MPEG-vormingus heli.

DVD-RW/DVD+RW-seade: DVD-kirjuti, millega saab salvestada (ning taas-salvestada) DVD-sid. DVD-R-kettaid ja DVD+R-kettaid oskab lugeda iga DVD-seade (ning peaaegu kõik seadmed, mis on mõeldud töötama teleriga), ent neile saab kirjutada vaid korra. DVD-RW-kettad ja DVD+RW-kettad nii ühilduvad pole kui DVD-R- ja DVD+R-kettad, ent neid saab üle kirjutada.

DVI (digitaalvideoliides): Tippjõudlusega videoport, mis ühendab video-kaardi uusima LCD- või kineskoopkuvariga. DVI-ühendus võimaldab kõige parema kvaliteediga videosignaali ning kõige kiiremat andmeedastust arvuti ja kuvari vahel – otsast otsani digitaalne, nagu tehnikainimestele meeldib öelda.

EDO (pikendatud väljund): Standardne mälumoodul, mida kasutati vanemates 486- ja Pentiumi arvutites ja mis võimaldas kiiremat kasutust kui varasemad mälutüübid.

emane pistik: Aukudega pistikupesa, millesse ühendatakse isane jalgadega pistik.

emaplaat: Arvuti peamine trükkplaat. Sellele on ühendatud protsessor, mälumoodulid ja suurem osa muustki elektroonikast. Laiendusplaadid ühenduvad emaplaadile.

eraldusvõime: Pikslite arv kuvaril, mõõdetuna laiu- ja pikkupidi. Näiteks eraldusvõime 1024×768 tähendab, et ekraan on 1024 pikslit lai ja 768 pikslit kõrge.

Ethernet: Võrgutopoloogia, mille puhul andmeid levindatakse arvutite vahel võrgu kaudu. Ehkki Ethernet on teistest võrgutüüpidest ebatõhusam, on ta lihtsam ning odavam hooldada.

faksmodem: Sellist tüüpi modem, millel on kõik tavalise modemi funktsioonid, ent mis suudab ka teise faksmodemi või tavalise faksiaparaadiga fakse vahetada.

FireWire: Apple'i väljatöötatud IEEE 1394 tippjõudlusega jadaühenduse standardi levinud nimi. Firewire-ühendus sarnaneb USB-ühendusega. Seadmeid saab lisada ja eemaldada arvutit taaskäivitamata ning ühte porti saab luua pargühenduse kuni 63 FireWire-seadmest. FireWire-pordi suure andmeedastuskiiruse (400 Mib/s) ja võime tõttu digitaalseid seadmeid juhtida, sobib ta eriti hästi digivideokaamerate ja väliste kõvaketaste arvutiga ühendamiseks. Uusim FireWire 800 standard võimaldab andmeid edastada ka hullumeelse 800 Mib/s kiirusega.

GB (gigabait): 1000 MB (megabaidi) suurune andmeühik.

GHz (gigaherts): Protsessori taktsagedus, mida mõõdetakse miljardites tsükklites sekundi jooksul.

GiB (gibibait): 1024 MiB (mebibaidi) suurune andmeühik.

helikaart: Laiendusplaat, mis võimaldab arvutil esitada mängudest ja teistest programmidest pärinevat muusikat ja heliefekte. Helikaardid suudavad mikrofonist või stereosüsteemist pärinevat heli ka salvestada.

hiir: Tavaline osutusseadis. Hiirt tuleb hoida käes ning liigutada soovitud suunas, et ekraanil liikumist tekitada. Hiirel on ka klahvid, mida vajutades saab elemente valida või programme käivitada.

häkker: Arvutikasutaja, kes üritab loata Interneti või kohtvõrgu kaudu pääseda ligi konfidentsiaalsele teabele või andmeid varastada.

infrapunaport: Väline optiline port, mis võimaldab sinu ja mõne teise infrapunapordiga varustatud arvuti vahel andmeid edastada kiiresti ja traadita.

ISA (harustandard-arhitektuur): ISA-pilud võtavad vastu 16-bitiseid laiendusplaate, mis lisavad arvutile funktsioone. ISA-kaardid on tavaliselt aeglasemad kui PCI-laiendusplaadid ning paljudel emaplaatidel enam ISA-pilusid polegi.

isane pistik: Jalgadega pistik, mis ühendatakse aukudega emasesse pistikupessa.

isehäälestuv: Laiendusplaat või lisaseade, mida Windows automaatselt häälestada oskab. Kui riistvara on isehäälestuv, on palju väiksem võimalus, et pead seda käsitsi seadistama hakkama.

jadaport: Tavaline pesa enamikul arvuteist, mis teisaldab andmeid arvuti ja välisseadme vahel. Enamasti kasutatakse jadaporti välise modemi arvutiga ühendamiseks.

joonistusplaat: Sisendseade, mis näeb välja nagu puuteplaadi suurem vend. Ehkki joonistusplaati saab ka osutusseadisena pruukida, kasutavad seda tavaliselt siiski kunstnikud graafikatarckvaraga vaba käega joonistamiseks.

juhtkang: Sisendseade mängudele, mis sarnaneb lennuki juhtkangiga. Ettearvatult kasutavad juhtkange tavaliselt inimesed, kellele meeldivad lennumitaatorid.

juhtkuul: Osutusseadis, mis meenutab tagurpidi hiirt. Kursorit liigutatakse juhtkuuli sõrmedega veeretades ning nuppudele klõpsates.

kaablimodem: Välisseade, mis ühendab arvuti kaabeltelevisiooni koaksiaal-kaabliga. Kaablimodem on vajalik Internetiga ühendumiseks läbi kaabliühenduse. Ehkki kaablimodem ei ole üldse tavapärase analoogmodemiga sarnane, näeb ta samasugune välja.

kB (kilobait): 1000 baidiga võrdne ühik.

kb (kilobitt): 1000 bitiga võrdne ühik.

keerdpaaarkabel: Kutsutakse ka nimedega 10Base-T, 100Base-T ning 1000Base-T, sõltuvalt võrgu kiirusest. Keerdpaarkabel on teatud tüüpi võrgukaabel, mis näeb välja nagu telefonijuhe ning seda kasutatakse harilikult keskse jaoturid või kommutaatoriga Etherneti võrkudes.

kere: Metallraam, mis ümbritseb arvutit ja hoiab ta detaile koos. Tavaliselt kruvidega kinnitataval kerel võib olla eraldi luuk, mida saab seadmete lisamiseks või eemaldamiseks avada, teised kered on ühest tükist ja neid saab lihtsalt avada.

KiB (kibibait): 1024 baidiga võrdne ühik.

klaviatuuriport: Koht, kus klaviatuurijuhe kohtub arvutiga. Klaviatuuriporte on kahes suuruses: vanem ja suurem ning tänapäevane väiksem PS/2 port. Võimalik on soetada üleminek ning ühendada seeläbi iga klaviatuur igasugusesse porti.

klient-server: Võrk, milles arvutid funktsioneerivad klientidena ning otsivad andmeid või teenuseid kesksest serverarvutist. Serverarvutid võivad jagada ka riistvara, näiteks modemeid või CD-ROM-draive, samuti võimaldada jagatud ligipääsu Internetiteenustele nagu e-post ja veeb.

koaksiaalkaabel: Tavaline Etherneti-kaabel (kutsutakse ka 10Base2-ks või 10Base5-ks), kasutatakse väga lihtsates võrdõigusvõrkudes.

komponent: Tehniline sõna arvuti riistvaradetaili kohta; arvutiosa.

kompressioon: Matemaatilise valemi kasutamine selleks, et faili, videolõigu või pildi poolt hõivatavat kettaruumi vähendada. Mõned kompressioonimehhanismid oskavad algmaterjali täpselt taastada, mõned aga kaotavad originaalist detaile. Ka modemid kasutavad kompressimist, et vähendada andmete teisdamisest kuluvat aega.

kuvar: Välisseade, mis näeb mõneti teleri moodi välja. Arvuti kuvar ehk monitor kuvab arvuti loodud pilti.

kõnemodem: Modem, mis oskab töötada ka automaatvastajana ja kõnepostina. Kõnemodemitel on tavaliselt ka valjuhääldivõimalus.

kõvaketas: Komponent, mis käib tavaliselt arvuti sees. Kõvaketas on andmete ja programme alaline talletamispaik, sinna saab andmeid salvestada ja sealt kustutada. Kõvakettalt ei kao andmeid arvuti väljalülitamise järel nagu muutmälust.

laienduspilu: Pilu emaplaadil, kuhu paigaldatakse laiendusplaat. Pentiumi emaplaatide laienduspilud on tavaliselt 16-bitised ISA-pilud, 32-bitised PCI-pilud, AGP-pilud või PCI-Expressi pilud. Vt ka AGP, ISA, PCI ja PCI-Express.

laiendusplaat: Emaplaadile ühendatav trükkplaat, mis lisab arvutile funktsioone. Näiteks videokaart või -adapter, mis ühendatakse emaplaadile ning võimaldab arvutil seejärel kuvada ekraanil teksti ja graafikat.

lainetabel: Funktsioon, mis on kõigil nüüdisaegsetel helikaartidel. Lainetabelsüntesaatoriga helikaart tekitab muusikainstrumenti kõla palju tõepärasemalt (ning seega mängib tõetruumalt kõlavat muusikat).

lairiba: Kiire Internetiühendus, mis edastab andmeid kiiremini kui traditsiooniline sissehelistusühendus analoogmodemiga. Tavalised lairibaühendused on DSL-, kaabli- ja satelliitühendus. Vt ka DSL.

lamekuvar: Tavapärase kineskoobi asemel LCD-tehnoloogiat pruukiv kuvar. LCD-kuvareid on sülearvutites juba aastaid kasutatud ning nad on tänapäeval ka lauaarvutite juures sama populaarsed. Lamekuvar on tavalisest kineskoopkuvarist palju õhem, kasutab sellest vähem elektrit ning kiirgab vähem.

LAN (kohtvõrk): Vt võrk.

laser: Printeritehnoloogia, mille puhul pulber sulatatakse paberi külge. Laserprinterid on kiired ning nende trükikvaliteet on laitmatu, ent nad on tavaliselt kallimad kui tindiprinterid.

liides: Tehnikatermin, mis tähendab seadme arvutiga ühendamise viisi. Näiteks kasutavad printerid rööppordi- või USB-liidest, kõvakettad pruugivad ATA-, FireWire-, SATA- või SCSI-liidest. Mõned liidesetüübid viitavad laiendusplaatidele, teised aga portidele ja kaablitele. Vt ka ATA, FireWire, SCSI ja USB.

lintvarundusseade: Seadeldis, mis võimaldab arvuti andmetest teisaldatavatele magnetkassettidele varukoopiaid teha.

Linux: 32- või 64-bitine opsüsteem, mis on UNIX-i sarnane ning Internetis veebiserveritena populaarne. Erinevalt UNIX-ist on Linux vaba tarkvara ning tema lähtekood on vabalt kättesaadav. Vt ka UNIX.

lubaringvõrk: Võrgutopoloogia, milles andmed liidetakse loale ning ringlevad mööda võrgus olevaid arvuteid.

MB (megabait): 1000 kB võrdne ühik.

MHz (megaherts): Vana protsessori taktsagedus, mida mõõdetakse miljonites tsüklites sekundi jooksul.

MiB (mebibait): 1024 KiB võrdne ühik.

MIDI-port: Võimaldab MIDI-ga ühilduva muusikainstrumendi arvutiga ühendada. Pillil mängitud noodid võib salvestada arvutis ning arvuti saab seadistada pilli ka ise mängima.

MIDI: MIDI-standard võimaldab igat tüüpi arvutitel MIDI-muusikat mängida ning võimaldab ka suhtlust arvuti ja muusikainstrumendi vahel. MIDI-muusikafailid on Internetis tavalised.

modem: Seade, mis teisendab arvuti digitaalsed andmed analoogsignaals, mida siis saab telefoniliini kaudu edastada. Liini teises otsas teisendatakse analoogsignaali taas digitaalseteks andmeteks. Modemeid kasutatakse üsna palju Internetis käimiseks.

Mozart, Wolfgang Amadeus: Minu lemmik klassikaliste heliloojate seas ning neetult hea pianist sinnajuurde. Ta lõi maailma kõige ilusamat muusikat ning ma ütlen uhkusega, et mul on nüüd täielik plaadikogu viimasest kui noodist, mida ta kunagi komponeeris.

MP3: Levinud digitaalne heliformaat, mida pruugitakse CD-kvaliteediga muusika allalaadimiseks Internetist. Arvuti oskab MP3-sid mängida läbi oma kõlarite, MP3-sid saab kuulata kantava MP3-mängijaga ning MP3-failid saab kirjutada CD-ROM-ile, et neid tavalises plaadimängijas kuulata.

MPEG: Levinud digivideo- ja kompressioonivorming, sageli kohtab teda Internetis. Ka DVD-del on video MPEG-vormingus.

muutmälu: Kiip, mis töötab arvuti lühiajalise mäluna. Sellel kiibil on programmid ja andmed, kuni sa arvuti välja lülitad.

Mõistlik Koostamine: Viis, kuidas tervet mõistust kasutades arvuti koostamisel viga vältida. Esimesena postuleeris selle käesoleva raamatu autor.

mälupulk: Väline liikuvate osadeta irdketas, mis ühendub USB-pordiga. Need seadmed kasutavad salvestamiseks sedasama tehnoloogiat, mida digifotoaparaatides pruugitavad mälukaardid.

mänguport: Port juhtkangide ja teiste mänguseadmete ühendamiseks. Mängupordi saab ka eraldi paigaldada, ent suuremal osal helikaartidest on mänguport sisse ehitatud.

OCR: vt optiline märgituvastus

optiline märgituvastus: OCR-tarkvara oskab faksilt või digitaalse skanneriga skannitud dokumendilt teksti „lugeda“ ning seda teksti seejärel tekstiprotsessorisse „trükkida“.

pank: Emaplaadil oleva mälupesa teine nimi. Enamikul emaplaatidest on vähemalt kaks mälupanka.

PC-kaart (või PCMCIA-kaart): Paksu visiitkaardi moodi seade, mida saab otse rüperaaliga ühendada. See kaart võib täita samu funktsioone kui täismõodus laiendusplaat, näiteks võib ta olla modem, võrgukaart, SCSI-kaart või isegi kõvaketas. PC-kaarte saab kasutada ka PC-kaardi piluga varustatud lauaarvutitega.

PCI (välisseadmeühendus): PCI-pilusse saab ühendada 32-bitise laiendusplaadi, mis lisab arvutile funktsioone. PCI-pilud on vanematest ISA-piludest palju kiiremad, mistõttu neid kasutatakse tänapäeval kõiksuguste seadmete, nt Etherneti-kaartide, helikaartide ja SCSI-kaartide ühendamiseks. Vt ka ISA ja SCSI.

PCI-Express: Tavalise PCI-pilu tippjõudlusega järglane; PCI-Expressi kasutatakse tänapäeval enamasti uusima ja kiireima videokaardi paigaldamiseks.

Pentium 4: Inteli Pentiumi protsessori viies versioon. Selle raamatu kirjutamise ajal oli Pentium 4 kõige populaarsem protsessor IBM-iga ühilduvates personaalarvutites.

Pentium Extreme Edition: Uusim (ja kalleim) Pentium Intelilt, millel on kahe-tuumaline arhitektuur ja seeläbi parem jõudlus multitöötusega rakendustes ja mängudes.

Pentium Xeon: Pentium 4 versioon, mis on mõeldud võrguserveritele ja võimsatele tööjaamadele. See on märksa kallim kui tavaline Pentium 4.

Pentium: Algne Pentiumi protsessor; 486-protsessorisarja järglane. Pentiumi tootja on Intel ning protsessori järgmiste versioonide nimed on olnud muuhulgas Pentium II ja Pentium III.

piksel: Üksikpunkt kuvaril. Tekst ja pildid, mida arvuti ekraanil kuvab, on moodustatud pikslitest.

pilu 1: Pilu emaplaadil, mis kavandati vanemate Pentium II (ja mõnede Pentium III) protsessorite ühendamiseks.

port: Pisut alkohoolne nimi pistikule, kuhu midagi ühendada saab. Näiteks klaviatuur tuleb ühendada klaviatuuriporti ning USB-skanner jälle USB-porti.

printer: Välisseade, mis oskab arvutist teksti, pilte ja dokumente paberile trükkida. Enamik saadaolevaist printeritest on kas laser- või tindiprinterid.

protsessor: Kiip, mis töötab arvuti ajuna. Protsessor täidab käsked, mida käivitatud programmid talle annavad.

PS/2-hiireport: Eriline port, mida esimest korda kasutati IBM PS/2 arvutil (sestap ka nimi). Suuremal osal Pentiumi- ja Athloni-tõugu emaplaatidel on ekstra hiirele või muule osutusseadisele reserveeritud port.

punktisamm: Kuvari pikslite vaheline vahemaa. Mida väiksem punktisamm, seda teravam ja detailsem kuva.

puuteplaat: Osutusseadis, mis loeb sõrme liikumist mööda plaadipinda. See liikumine tõlgendatakse kursori liikumiseks kuvaril.

pöördusaeg: Ajavahemik, mis kõvakettal, CD-ROM-draivil, DVD-draivil või mälumoodulil kulub andmete lugemiseks. Mida kiirem pöördusaeg, seda parem.

rakendus: Programm, mis täidab arvutis mingit ülesannet. Näiteks Interneti-rakendus on programm, mis täidab mingit kasulikku funktsiooni, kui arvuti on ühendatud Internetiga.

RAM: vt muutmälu

RDRAM (Rambusi dünaamiline RAM): Vanem mälutehnoloogia, millel oli parem jõudlus kui DDR RAM-il, ent mida nüüd aegamööda asendab DDR2-mälu.

rööpport: Tavaline pesa enamikul arvuteist, mille külge saab välisseadmeid ühendada. Rööpporte kasutatakse enamasti printerite ühendamiseks, ent saadaval on ka rööpühendusega Zip-draive ja digitaalseid skannereid.

SATA-liides: Populaarne liides kõvaketaste ja muude seadmete ühendamiseks, mis on ATA-st lihtsamini seadistatav ja kiirem.

SCSI (väikearvutite süsteemiliides): Populaarne liides kõvaketaste ja muude seadmete ühendamiseks, mis on ATA-st kiirem ja toetab rohkem seadmeid, ent maksab rohkem. Vt ka ATA.

SCSI eristusnumber: Igale SCSI-ahela seadmele määratud eristusnumber. Igaseade vajab korralikuks tööks ainulaadset SCSI eristusnumbrit.

SCSI ID: vt SCSI eristusnumber.

SCSI-port: Suuremale osale SCSI-kaartidest sisseehitatatud pistikupesa, millega saab SCSI-seadmeahelale lisada välisseadmeid, näiteks CD-kirjuteid ja skannereid.

SDRAM (sünkroon-DRAM): Vanemat tüüpi mälumoodul, mida kasutati sageli Pentium II ja Pentium III arvutites. SDRAM on kiirem kui 486 ja algse Pentiumi puhul kasutatud EDO RAM. Vt ka RAM.

Sempron: Athlon 64 protsessori odavam versioon, mõeldud kõige odavamatele arvutitele (näiteks sellistele, mida näeb postimüügikataloogides ja kaubamajades müügil). Sempronit mängimiseks või lauskasutajaarvutisse ei soovita.

sidumine: Kahe analoog- või DSL-modemi kombineerimine üheks ühenduseks, et andmesidekiirust kahekordistada.

siin: Juhtmete ja protokollide komplekt, mis võimaldab arvuti laiendamist sellesse täiendavate trükkplaatide (laiendplaatide) lisamise teel. Kui varem kasutati PC-des laiendussiinidena ISA-siine, siis tänapäeval kasutatakse valdavalt PCI-siine.

sillus: Komplekt kahest või enamast metalljalast, mida saab lühistada väikese plasmassist ja metallist tehtud kraega. Silluseid võib leida emaplaatidelt, kõvaketastelt ja laiendusplaatidelt.

SIMM (üherealine mälumoodul): Erilist tüüpi mälumoodul, mida kasutatakse tavaliselt vanemates „antiiksetes“ 486 ja Pentiumi arvutites.

sisemine komponent: Seade, mis paigaldatakse arvuti kerre – näiteks kõvaketas või sisemine modem.

skanner: Seade, mis teisendab (või hõivab) pildi ja graafika trükitud lehelt digitaalseks failiks. Skannereid pruugitakse sageli piltide „lugemiseks“ ajakirjadest ja raamatutest. Piltide digitaalseid versioone on võimalik töödelda ning kasutada dokumentides või panna veebilehele.

staatiline elekter: Kogu arvutielektronika, ent peamiselt kiipide põlisvaenlane. Enne seda, kui arvutisse midagi paigaldad, puuduta arvuti metallkeret, et staatiline elekter oma kehalt maha laadida.

SVGA: Levinuim praegu kasutuselolevate videokaartide ja kuvarite graafika-standard. SVGA standard toetab enam kui 16 miljonist värvist koosnevat paletti (24-bitilist ehk loomutruud värvi).

sõrmeotsahiir: Väikese nupu kujuline osutusseadis. Objektide ekraanil nihutamiseks lükka nuppu soovitud suunas. Sõrmeotsahiired on sülearvutites tavalised.

ZIF-sokkel: Sokkel, mis teeb tulevikus protsessori täiendamise lihtsaks. Hoob vallandab protsessori, nii et selle saab kergesti soklist eemaldada ja uuega asendada.

Zip-seade: Seade, mis kasutab disketisuurust teisaldatavat kassetti. Iga Zip-ketas mahutab 100 kuni 750 MiB andmeid ning neid andmeid saab Zip-kettalt palju kiiremini lugeda kui disketilt. Zip-seadmeid on saada USB-, FireWire- ja ATA-liidesele. Vt ka FireWire, SCSI, USB.

tajustamine: Tehnikatermin arvutiga kolmemõõtmeliste objektide ja tervete kolmemõõtmeliste stseenide loomise kohta. Filmides „Lelulugu“, „Kalapoege Nemo“ ja „Putukalugu“ esinevad tajustatud kolmemõõtmelised tegelased.

terminaator: Igal SCSI-seadmel on lüliti või lõpukoormis, mida kutsutakse terminaatoriks. (Mõlemad SCSI-ahela otsad peavad seadmete korralikuks tööks olema suletud ehk termineeritud.) Teist tüüpi terminaator on vajalik mõlemas Etherneti võrdõigusvõrgu otsas. Vt ka SCSI.

tindiprinter: Printer, mis trükkib tindikassetist paberile tinti pritsides. Värvilised tindiprinterid on üsna soodsad, ent neil läheb ühe lehekülje trükkimiseks kauem aega kui võrdväärset laserprinteril.

toiteplokk: Karp, mis annab arvutile ja lisaseadmetele voolu. Toiteplokil on palju mitmesuguseid toitejuhtmeid, millest igaüht saab ühendada mõne elektrit vajava seadme külge arvuti sisemuses. Toiteplokil on ka ventilaator, mis aitab keret seestpoolt jahedana hoida. Ära proovi toiteplokki lahti kruvida või parandada!

topoloogia: Võrgu struktuur või kavand.

traadita hiir: Tavalise hiire sarnane osutusseadis, millel puudub arvutiga ühendav juhe. Traadita hiired vajavad patareisid, ent on ilma juhtmeta mõneti mugavamad kasutada.

tulemüür: Võrguandmetele ligipääsemise häkkeritele keelamiseks mõeldud tarkvara või seadeldis. Enamik Interneti- ja veebisait kasutab andmete turvamiseks tulemüüri.

UNIX: 32-bitine märgipõhine opsüsteem. UNIX-it juhitakse käsurealt nagu DOS-i, ent saadaval on ka graafilised kasutajaliidesed. Kommertslik UNIX on tuntud turvalisuse ja kiiruse poolest ning UNIX-i arvutid on käitanud Interneti-servereid juba aastaid.

USB (universaalne järjestiksiin): Tavaline pistik, kuhu saab luua pargiühenduse tervelt 127 seadmest. USB andmeedastuskiirus on USB standardi versiooni 1.1 korral 12 mebibitti sekundi kohta ning standardi 2.0 korral aukartustäratav 480 Mib/s. USB-ühendus on muutunud kõiksuguste arvutiseadmete puhul standardiks: küll ühendatakse sellega veebikaameraid ja skannereid, küll juhtkange ja kõlareid. (Muide, USB 1.1 seade töötab laitmatult ka USB 2.0 pordis.)

uudisegrupid: Vahel kutsutakse ka Usenetiks. Rahvusvaheline Interneti-sõnumite alad, millest igaüks on tavaliselt mingile alale pühendatud. Nendes gruppides lugemas ja kirjutamas käimine on meeldiv viis mingil teemal rohkem teada saada (ja lisaks sellele saada ka tonnide viisi kasutuid kirju, mida kutsutakse hellitavalt ka rämpspostiks).

vahemälu: Eriline mälu pank, kus arvuti hoiab andmeid, mida sageli vajatakse või mida mõne nanosekundi jooksul vaja läheb. Andmete vahemälu talletamine kiirendab arvuti tööd, kuna andmeid pole sellisel juhul vaja muutmälust või kõvakettalt otsida. Paljudel komponentidel on vahemälu, näiteks protsessoril, kõvakettal ja CD- või DVD-kirjutil.

WAV: Levinud Microsofti vorming digitaalse audio salvestamiseks. WAV-failid on Internetis tavalised ning neid saab salvestada CD-kvaliteediga.

VGA: IBM PC graafikastandard, mis toetas 256-värvilist paletti. Tänapäeva arvutites on asendatud SVGA-standardiga. Vt ka SVGA.

videokaart: laiendusplaat, mis ühendatakse emaplaadiga ning võimaldab arvutil kuvada ekraanile teksti ja pilte. Võimsad videokaardid kiirendavad Windowsi programmide ja 3D-graafika kuva.

Windows 2003 Server: Uusim tippversioon Microsofti operatsioonisüsteemist Windows. 2003 Server on Windows NT ja Windows 2000 otsene järglane ning teda on mitut väikeettevõtetele sobivat sorti. Windows 2003 on väga hea võrgu- või Internetiserver, ent ka palju kallim kui Windows XP.

Windows Me (Millennium Edition): Viimane Windowsi versioon, mis kasutas 16-bitist DOS-i arhitektuuri (Windows 95 ja Windows 98 jälgedes). Microsoft ei paku enam aktiivset tuge ei Windows Me ega Windows 98 kasutajatele, Windows 95-st rääkimata.

Windows NT: Windows 2000 eelkäija. Windows 98 ja Windows Me päevil oli NT Windowsi kiirem, turvalisem, stabiilsem ja väga palju kallim versioon, mis oli lauskasutajate ja veebiserverite seas väga populaarne. NT on siiani paljude kontorivõrkude selgrook.

Windows XP 64: Windows XP uus versioon, mis on kavandatud toetama uut põlvkonda 64-bitiseid protsessoreid Intelilt ja AMD-lt. 64-biti tugi tähendab kiiremat ja tõhusamat multitegumtööd, aga ka suuremat kõvakettajõudlust.

Windows XP: Kõige populaarsem 32-bitine opsüsteem personaalarvutitele. Windows on graafiline multimeediumopsüsteem, mis sõltub vägagi osutusseadisest, nagu seda on näiteks hiir. Windows XP eelkäija on Windows 98, mis on funktsioonidega kasinamalt varustatud ega toeta uusimat riistvara. (Teisest küljest võtab kõvakettal ka vähem ruumi kui Windows XP.)

võrdõigussvõrk: Võrgutüüp, kus kõik arvutid on üksteisega ühendatud ning serverit ei ole vaja.

võrk: Rühm omavahel ühendatud arvuteid. Iga arvuti saab teiste võrkuühendatud arvutitega andmeid jagada ning kõik võrkuühendatud arvutid saavad kasutada ühiseid ressursse, näiteks printereid ja modemeid.

välisseade: Seade, mis asub väljaspool arvutikeret ning on ühendatud kaabliga – näiteks väline modem.

välkmälu: BIOS-i kiibistik, mida saab täiendusprogrammi käivitamise teel uute funktsioonidega täiendada. (Täiendusprogrammi saab enamasti emaplaadi tootja veebilehelt.)

värskendamine: Mitu korda sekundis videokaart kuvari pilti üle joonistab. Kõrgemad värskendussagedused väsitavad silmi vähem.

värvussügavus: Viide pildi värvide arvule. Levinud värvussügavused on 256 värvi, 64 000 värvi ja 16 miljonit värvi.

